

Pelerinaj la Caravaggio – 1 octombrie 2016

Jubileul Milostivirii

«Doamne, eu sunt un păcătos: vino cu milostivirea ta» (Papa Francisc)

1) Anul Milostivirii. Ce har!

Ce recunoștință nemărginită pentru milostivirea Sa de-a lungul acestui an! Fiecare poate profita de acest moment ca să devină și mai conștient de câte ori, în aceste luni, a fost copleșit de milostivirea lui Cristos, de duioșia Sa nemărginită față de el.

Să ascultăm din nou ce anume spune papa Francisc: «Printre păcatele noastre, limitele noastre, meschinăriile noastre, printre numeroasele noastre căderi, Isus Cristos ne-a văzut, s-a apropiat de noi, ne-a dat mâna și a fost milostiv cu noi. Cu cine? Cu mine, cu tine, cu tine, cu tine, cu toți. Fiecare dintre noi își va putea aminti, revăzând cu memoria, toate acele dăți în care Domnul l-a văzut, l-a privit, s-a apropiat de el și l-a tratat cu milostivire. [...] Și asta e ceea ce Paul numește învățătura cea sănătoasă – curios! – aceasta e învățătura cea sănătoasă: faptul că am aflat îndurare» (Din *Mesajul video transmis cu ocazia celebrării Jubileului extraordinar al Milostivirii pe continentul american*, 27-30 august 2016, Bogota, Columbia).

În lumina acestei preferințe unice a lui Cristos față de noi, iese la iveală și toată distragerea noastră. Ce diferență față de acel «a-L căuta zi și noapte» și față de acea tensiune pe care am amintit-o ca fiind a Mariei Magdalena: «în [timpul] nopților, l-am căutat pe cel pe care-l iubește sufletul meu» (Ct 3,1). Fiecare dintre noi știe când ceea ce a predominat, de multe ori, au fost alte interese, alte preferințe, față de «a nu pune nimic înainte de iubirea lui Cristos» (cfr. RB 4,21).

Poate acum ne putem da seama și mai mult de diferența cu care noi, în multe situații din anul acesta, ne-am tratat unii pe alții. Câte discuții aprinse, câtă violență, de multe ori chiar și ură!

«Atunci când uităm cum ne-a tratat Domnul, [...] asupra noastră se năpustește o logică separatistă. [...] Fracturăm prezentul construind „facțiuni”» (Din *Mesajul video transmis cu ocazia celebrării Jubileului extraordinar al Milostivirii pe continentul american*, 27-30 august 2016, Bogota, Columbia).

Câtă nerăbdare, fără să ne dăm timpul de a înțelege schimbarea epocală pe care o trăim! Ce disponibilitate redusă de a ne asculta unii pe alții, de a ne deschide în fața perspectivei celuilalt, confundând adevărul cu obișnuința! Dar dacă nu suntem disponibili între noi, cum am putea fi cu ceilalți?

Dacă suntem sinceri, trebuie să recunoaștem cu durere anumite semne ale indisponibilității noastre: atacul la unitatea unei experiențe care ne precedă; predominanța împotrivirii de idei asupra apartenenței trăite; golirea ontologiei faptului creștin până la identificarea acestuia cu un ansamblu de idei și de reguli definite de noi; reducerea carismei la inspirație, fără o urmare reală.

De-a dreptul, cineva a cutezat chiar să conteste magisteriul Papei, de neconceput într-o realitate ca a noastră. Poate că trebuie să admitem îngâmfarea noastră, cu toată diversitatea cu care se

poate manifesta, așa cum ne-a spus don Giussani în 1992: «Fiecare, din carismă și din istoria ei, poate să facă ce vrea: s-o reducă, s-o parțializeze, să accentueze anumite aspecte ale ei în detrimentul altora (făcând-o monstruoasă), s-o plece la o proprie plăcere de viață sau la un beneficiu personal, s-o abandoneze din neglijență, din încăpățănare, din superficialitate, s-o abandoneze în mâinile unui accent în care propria persoană se simte mai în largul ei, găsește o mai mare plăcere și îi e mai puțin greu» (L. Giussani, *L'avvenimento cristiano* [*Evenimentul creștin*, n.tr.], Bur, Milano 2003, p. 68).

2) «Doamne, eu sunt un păcătos»

Chiar toate astea, toate aceste circumstanțe în care aroganța noastră a rănit trupul mării noastre Fraternități ca și consecință a lui *a nu-L căuta zi și noapte*, ne pot ajuta să trăim acest moment ca un gest în care noi suntem protagoniști – atât de nevoiași suntem – fără să-l reducem la un act pur formal sau de pietate.

Venim aici, la picioarele Fecioarei, cu această conștiință. Venim ca cerșetori de milostivire. Chiar și mai conștienți că suntem nevoiași. «Îi cerem Ei [...] să avem curajul de a ne recunoaște păcătoși și nevoiași ai Milostivirii și să nu ne fie frică să ne abandonăm mâna în mâinile ei materne» (Francisc, *Discurs adresat Curiei Romane*, 22 decembrie 2014).

Chiar atunci când nu reducem răul nostru, cu atât mai mult când nu îl justificăm, doar atunci putem să ne dăm seama de noutatea milostivirii Sale, necesară pentru a nu lăsa în urmă nimic, pentru a nu fi striviți sub povara răului nostru, pentru a nu trebui să cenzurăm nimic. Și atunci, rămânem stupefiați de El: «Dar cum? Cu tot ceea ce am făcut și fac în continuare, încă ți-e milă de mine, de noi, Cristoase?» Ce tulburare! «De iubire nu se fuge», spunea deținutul brazilian. «Tu valorezi mult mai mult decât acțiunile tale», ar spune Paul Ricoeur (*La memoria, la storia, l'oblio* [*Memoria, istoria, uitarea*, n.tr.], Cortina, Milano 2003, p. 702).

Suntem aici ca să cerem convertirea inimii noastre: adică o privire adevărată asupra noastră, care să ne permită să reluăm drumul.

3) Cum răspunde El nevoii noastre?

«Infidelitatea apare mereu în inima noastră chiar și în fața lucrurilor celor mai frumoase și mai adevărate, în care, în fața umanității lui Dumnezeu și a simplității originale a omului, omul se poate da în lături din slăbiciune și prejudecată mondenă, ca Iuda și Petru», a spus don Giussani în 30 mai 1998 (L. Giussani – S. Alberto – J. Prades, *Generare tracce nella storia del mondo* [*Generând urme în istoria lumii*, n.tr.], Rizzoli, Milano 1998, p. VI).

Ne-o amintește profetul Ezechiel: «Dar tu [Ierusalime] te-ai încrezut în frumusețea ta și te-ai desfrânat din cauza renumelui tău; ți-ai răspândit desfrânările la toți trecătorii. [...]». Dar atunci, la fel ca azi, Domnul ne spune prin gura aceluiasi profet: «Dar eu **îmi voi aminti de alianța** mea [făcută] cu tine în tinerețea ta și voi stabili cu tine o **alianță** veșnică [...] ca să-ți amintești și să te rușinezi și să nu-ți mai deschizi gura din cauza umilirii tale când te voi purifica de tot ceea ce ai

făcut» (Ez 16,15.60.63). În pofida păcatelor noastre, Dumnezeu nu rupe alianța Sa. Rațiunea ultimă sfântul Paul i-o amintește prietenului său, Timotei: «Dacă suntem infideli, el rămâne fidel, pentru că nu se poate renega pe sine» (2Tm 2,13). Dumnezeu nu se poate renega pe sine: asta e speranța noastră.

Cum poate să ajungă la noi milostivirea Sa? Giussani ne arată asta într-o manieră emoționantă, identificându-se încă o dată cu figura Mariei Magdalena: «Dintr-odată, sensul vieții se risipește; și cercul rămâne strâmt, rece, în jurul nostru: egoism... Nu mai căutăm persoana, singura pentru care sufletul nostru se crapă și se deschide, pentru care se dăruiește. Se sacrifică... Magdalena a spart vasul de alabastru: „a irosit” parfumul, l-a dăruit. Fiecare dar e o pierdere. Să iubești cu adevărat o persoană pare o irosire: de sine, de energie, de timp, calcule, beneficii, gusturi. Ceilalți, în fața gestului Magdalenei, au dat din cap: „nebună! N-are niciun criteriu! Niciun interes!”. Dar din toată camera aceea, doar ea „trăia”, fiindcă doar a iubi înseamnă a trăi [...]. Acea deschidere în fața celorlalți: a celorlalți, a tuturor celorlalți – dincolo de coaja propriului eu, dincolo de coaja spartă, de obicei este **un chip**, care are **rolul de a crăpa scoarța egoismului nostru**, de a păstra deschisă această rană minunată, acel chip este instigatorul și stimulatorul iubirii noastre; spiritul nostru simte că înflorește de generozitate în contactul cu acest chip, și prin mijlocirea acelui chip se dăruiește, în valuri, celorlalți, tuturor celorlalți, universului întreg» (Notițe manuscrise de don Giussani, în *Vita di don Giussani* [Viața lui don Giussani, n.tr.], Bur, Milano 2014, p. 135).

Pentru a deschide o crăpătură în scoarța Mariei, Dumnezeu nu se folosește de violență. Un chip e instigatorul și stimulatorul iubirii ei. Doar o privire e adecvată pentru a provoca libertatea acelei femei. Acel chip, acea privire plină de milostivire e punctul culminant al mărturiei lui Dumnezeu, al tandreței Lui față de noi. Cristos răspunde nevoii noastre infinite înduplecându-se să treacă prin libertate. Nouă ne revine să primim cu deschidere milostivirea sa necondiționată, care poate veni prin persoana de la care ne-am aștepta cel mai puțin.

«În această dimineață am intrat la clasă cu o rană, pentru că ieri, un elev de-al meu mi-a zis: „Dar ce-ai avut azi? Ești supărat pe noi?”. Eu nu eram supărat pe ei, dar e adevărat că nu eram prezent, fiindcă pierdusem cheile de la casă și era preocupat; m-a impresionat că el și-a dat seama că aveam ceva, ceea ce m-a interpellat foarte mult, fiindcă înseamnă că nu e adevărat că totul e la fel, nu e adevărat că tu poți să fii sau să nu fii prezent. Azi dimineață am dus cu mine acea cerere de prezență pe care el mi-a făcut-o, urgența ca eu să fiu prezent în clipă, la clasă, și nu cu capul în altă parte: intrând în clasă, asaltul imediat a fost să percep că eu am nevoie de el ca să pot fi prezent, am nevoie de chipurile lor ca să pot fi prezent, și asta e simplu și eliberator. Așa am înțeles un pic mai mult ceea ce ai spus la Cervinia, că „mișcarea e forma, modalitatea prin care Cristos a ajuns la noi, ne-a fascinat, ne-a luat, e modul prin care creștinismul a devenit interesant pentru noi, prin care Cristos a devenit o prezență reală în viața noastră. Și noi am descoperit asta prin experiență, prin capacitatea Sa de a ne atrage, de a ne fascina și, prin apartenență, de a ne schimba viața. Dar această dinamică nu se oprește niciodată, pentru că circumstanțele se schimbă constant. De asta Biserica are mereu nevoie să scruteze semnele vremurilor pentru a căuta forma

adecvată a mărturiei”. Azi sunt atras de o atenție față de mine pe care nici măcar nu mi-o imaginam, întotdeauna m-am gândit că să fiu prezent ar depinde de mine, parțial o fi adevărat, azi am descoperit că există cineva care are nevoie ca eu să exist, și el are nevoie de mine ca să existe. E fascinantă această experiență, o reciprocitate care mă marchează, nu e vorba că eu aș ști care este binele acestui băiat, azi știu că eu sunt un bine pentru el, eu, datorită pasiunii pe care o am pentru viața mea. Trebuie să răspund la această întrebare a lui nu făcându-i binele de care ar avea nevoie conform imaginației mele, ci făcând ceea ce am făcut azi dimineață, ieri eram în clasă dar nu eram, în dimineața asta am fost acolo cu adevărat, și acest a fi prezent al meu poate fi un bine pentru el, am văzut asta uitându-mă la surprinderea lui de azi!».

4) Fără milostivire, nu există drum

Fără ca El să reia inițiativa cu noi moment după moment, nu ar exista posibilitatea unui drum. Într-un raport nu există drum fără milostivire. Știm bine: fără să iertăm și fără să fim iertați, niciun raport nu ar avea posibilitatea să dureze. Și dacă nu se lasă îmbrățișat din nou fiecare dintre noi, dacă nu se lasă iertat din nou, nu reușim să ne îmbrățișăm și să ne iertăm de unii singuri. În asta Misterul ni se revelează ca milostivire, cum spune don Giussani: «Punctul în care Misterul ni se revelează ca milostivire e un Om născut din femeie, care sparge toate imaginile și planurile limitate pe care ni le putem forma cu imaginația noastră» (L. Giussani, *Generare tracce*, op.cit., p. 189). Nu un discurs despre milostivire e ceea ce ne poate face să trăim, ci raportul cu o Prezență, pentru care cineva se abandonează în brațele Altcuiva, e un abandon, spune Giussani: «Omul poate doar să se abandoneze. În acest abandon i se întâmplă să experimenteze iubirea Misterului ca forță care îl „absoarbe”, care îl recrează. E o încredere absolută, un abandon total, un abandon comparabil cu cel al Fecioarei în clipa în care „îngerul a plecat de la ea”» (*Ibidem*, p. 183-184).

De asta nu înțeleg cum cineva se poate gândi că poate face un drum fără să revină la «da»-ul lui Petru. Altfel cum putem reporni? Nu e posibilă moralitatea, și nu e posibil nici atașamentul, fără o prezență. Fără Prezență nu există moralitate. De asta, o «istorie deosebită» [...] e cheia de boltă a concepției creștine a omului, a moralității lui» (*Ibidem*, p. 82). Fiindcă milostivirea e o persoană, milostivirea are un chip: se numește Isus Cristos și se dezvăluie în raportul cu tine așa cum s-a dezvăluit în raportul cu Petru; chiar cu toate greșelile lui, cu toate căderile lui, cu trădările lui, nimic din toate astea nu a putut fi obiecție. Nimic din toate astea nu este o obiecție. Unica adevărată obiecție e scepticismul: «Cine știe?!».

De asta noi putem relua drumul doar dacă El ne lipește din nou de El. Doar așa înțelegem că «milostivirea nu e un cuvânt omenesc. E identică cu Mister, e Misterul de la care provine totul, de care e susținut totul, în care toate se vor sfârși, întrucât i se comunică deja experienței omului» (*Ibidem*, p. 184). Toate închipuirile noastre, măsurile noastre, pușcă în fața acestei continue dezvăluiri a Misterului infinit al milostivirii, sfidând orice alibi al nostru care ne face să spunem: «Nu se poate» o astfel de milostivire.

Doar cine nu se mai împotrivește acestei îmbrățișări poate învinge lupta împotriva pretenției de autonomie, datorită experienței noastre, mereu reînnoite, care ne spune că eul nostru e raportul cu Alticineva, că eu sunt cu adevărat eu doar în raportul cu Misterul prezent. Autonomia e ca un

fel de a nu ceda în fața acestei priviri milostive care a ajuns la noi și pe care o avem în noi.

5) Misiunea

«Lumea a fost cucerită la creștinism, în ultimă instanță, de acest cuvânt rezumativ: „milostivire”. (*Ibidem*, p. 159). Din experiența acestei continue milostiviri pot izvorî forme noi de prezență, de care lumea de azi are nevoie.

În ultima sa carte, Benedict al XVI-lea spune: «E clar, în mod deosebit, că decreștinizarea Europei progresează, că elementul creștin dispare tot mai mult din țesutul societății. În consecință, Biserica trebuie să găsească o nouă formă de prezență, trebuie să își schimbe modul de a se prezenta. Sunt în curs răsturnări epocale, dar încă nu se știe în ce moment se va putea spune cu precizie că începe una sau alta» (*Ultime conversazioni* [*Ultimele conversații*, n.tr.], sub îngrijirea lui Peter Seewald, Garzanti, Milano 2016, p. 218).

Și iar: «În realitate, important e ca noi să vestim credința nu doar prin forme frumoase și autentice, ci să învățăm să le înțelegem și să le exprimăm într-un mod nou pentru prezent, și așa să se formeze un nou stil de viață. Și e ceea ce se întâmplă, oricum: grație Providenței; grație Spiritului Sfânt; în institutele moderne și în mișcările religioase. În aceste mișcări există forme în care viața Bisericii se prezintă într-un mod nou. Dacă, de exemplu, fac o comparație între [...] femeile Memores [care locuiesc cu Benedict al XVI-lea] și călugărițele dintr-o vreme, recunosc un mare impuls pentru modernizare. În câteva cuvinte: acolo unde credința e activă și vitală, acolo unde nu trăiește în negare, ci în bucurie, ea găsește și formele noi. Pentru mine e izvor de mare bucurie faptul că în noile mișcări credința se prezintă în mod diferit, reînnoind chipul Bisericii» (*Ibidem*, p.208).

În Pagina Uno din *Tracce* din septembrie am vorbit despre «forma mărturiei»: «Noi nu trăim în eter, trăim în circumstanțe, în fața provocărilor, într-un moment concret al timpului: de asta, forma mărturiei poate fi diferită, fiindcă se conturează în raport cu circumstanțele istorice. Asta nu înseamnă să renunțăm la originea experienței noastre, ci că această origine se întrupează în circumstanțele istorice, astfel încât să putem verifica dacă ea rezistă evoluției timpului, presiunii schimbărilor sau nu» (J. Carrón, «La forma della testimonianza» [*«Forma mărturiei»*], *Tracce*, nr. 8/2016, p. II).

Milostivirea apare, din punct de vedere istoric, ca opus al **revoluției**. De fapt e o prezență complet pozitivă în viața lumii: «Capacitatea de milostivire se exprimă ca sensibilitate față de bine, ca certitudine că binele învinge prin forța lui Cristos: „Te iubesc Dumnezeu, forța mea”, „De orice sunt în stare în Cel în care este forța mea”» (L. Giussani, *Generare tracce*, op.cit., p. 159).

Așa se realizează adevărata revoluție, singura care nu are nevoie de altă putere pentru a se realiza decât de «certitudinea că binele învinge prin forța lui Cristos»; e vorba de o experiență imposibilă pentru om, dar care devine experiență reală prin mijlocirea milostivirii: iertarea. «A ierta înseamnă să îmbrățișezi ca propriu, ca parte din tine, diferența celuilalt. Milostivirea

înseamnă asta: înseamnă atitudinea de adeziune, de îmbrățișare, cum face mama cu copilul ei! ... Te uiți la cealaltă persoană până în inima ei, în adevărul ei, în raportul ei cu Dumnezeu, adică cu Cristos, pentru că a fost chemată de Cristos la fel ca mine, și atunci cineva o îmbrățișează, o acceptă ca parte a drumului său – orice diferențe ar fi, e parte din mine ... Care este pretextul pe care în mod normal îl avem ca să nu îl stimăm pe celălalt, și adică să nu-l iubim? Pretextul e un non respect față de libertatea lui, pentru că libertatea celui alt e modul prin care compararea lui cu infinitul se traduce în termenii cotidiani ai circumstanțelor pe care trebuie să le înfrunte» (FRATERNITATEA COMUNIONE E LIBERAZIONE (FCL), Milano, *Documentație audio-vizuală*, Exercițiile Fraternității Comunione e Liberazione, Rimini, 30 martie – 1 aprilie 1984).

De asta ne convine să-l urmărim pe Papa, care nu obosește niciodată să ne recheme la poziția corectă în fața lumii, care are o nevoie infinită de a-l întâlni pe Cel care e printre noi: «Iubind este vestit Dumnezeu-Iubire: nu cu puterea de a convinge, neimpunând niciodată adevărul, nici rămânând înțepenit în jurul vreunei obligații religioase sau morale. Dumnezeu este vestit întâlnind persoanele, cu atenție față de istoria lor și față de drumul lor. Pentru că Domnul nu este o idee, ci o Persoană vie: mesajul său trece cu mărturia simplă și adevărată, cu ascultare și primire, cu bucuria care se iradiază. Nu se vorbește bine despre Isus când suntem triști; nici nu se transmite frumusețea lui Dumnezeu numai făcând predici frumoase. Dumnezeul speranței este vestit trăind în ziua de azi Evanghelia carității, fără frica de a-l mărturisi și cu noi forme de vestire» (*Omilia, Jubileul catehetilor*, 25 septembrie 2016, sursa în limba română: <http://itrc.ro/jubileul-catehetilor-duminica-a-26-a-de-pestean-25-septembrie-2016/>).

Ceea ce am spus, găsim mărturisit, prin simplitatea lui dezarmantă, de către acest tânăr prieten: «Când mă gândesc din nou la ceea ce a fost pentru mine experiența écupe de la GS, mă gândesc la o „reîntâmplare” a unei întâlniri, a unei prietenii mari care cucerește încontinuu viața mea. În primul rând pornind de la prietenii din comunitatea mea, prietenia noastră nu considera scontat nimic, ci deschidea spre noutate, spre prospețimea unor noi cunoștințe cu persoane cu vieți și experiențe diferite de ale noastre, cu sinceritate și simplitate ... dialogul dintre noi deschidea spre o întâlnire, o „punte” cu celălalt. O întâlnire care este o afirmare a promisiunii lui Cristos că nu ne va lăsa niciodată singuri, o afirmare a prezenței Sale vii și „trupești” în existența fiecăruia, care mă face să spun în fiecare zi, așa cum a scris prietena mea, Stella: „Cine ești Tu, cel care îmi lipsești?”. Cine ești Tu, prezență vie, pe care inima mea o dorește întrucât e conștientă că eu, fără Tine, nu pot face nimic?

Întâlnirea de la écupe chiar a însemnat să pun în fața ochilor mei întâlnirea pe care o avusesem, cu câțiva ani în urmă, cu compania GS, atunci când toată setea de a trăi, care umplea și umple inima mea, părea să fie înțeleasă, iubită, luată în serios. Nu e că înainte nu aș fi crezut, mergeam la liturghie în fiecare duminică, mergeam la activitățile oratoriului, dar din acea experiență cutremurătoare pe care am presimțit-o, prin persoane, fapte, există un loc în care toată setea mea de adevăr e privită cu sinceritate și în care eu sunt „mai mult eu”, pentru că există Cineva care m-a numit prieten; Cineva căruia i-a fost milă de nimicul meu până la a se lăsa răstignit pe o cruce. De aici nu m-am mai oprit, viața izbucnește în inima mea și în fiecare zi devine moment de a verifica Întâlnirea, „fără să se desprindă un milimetru de realitate”, așa cum spunea Carrón în timpul întâlnirii de azi dimineață.

Eu am nevoie să fac din nou acea întâlnire, să trăiesc cu adevărat; nu mă mai mulțumesc, școala, prietenii, muzica, sportul, realitatea mă provoacă în toate să găsesc acea „fărâmbă de adevăr” care îi corespunde inimii mele. De la acea întâlnire cu o Frumusețe mai mare în realitate, în existența mea, am început să trăiesc cu adevărat, la înălțimea dorinței și nu conform gândurilor mele, pentru că vreau să „gust” totul, vreau să „îmi joc viața” din plin, nu într-o lume ideală, ci în această realitate care îmi e dată, care e un câmp continuu de luptă, dar în care am trăit și cer să aibă loc în fiecare zi întâlnirea cu El. Équipe a fost o ocazie de a-mi aminti acest lucru, o trambulină de lansare pentru a continua să merg cu mai multă determinare, pentru că „omul merge atunci când știe bine unde să meargă”».

Să îi cerem Fecioarei această simplitate a inimii, ca să fim mari ca niște copii care știu unde să meargă.